

Stefan Feinig

Pod težo miline

kratka proza

Mohorjeva
Celovec

Pod težo miline

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6(436.5)-32

FEINIG, Stefan

Pod težo miline : kratka proza / Stefan Feinig. - 1. izd. - Celovec :
Mohorjeva, 2026

ISBN 978-3-7086-1407-6

COBISS.SI-ID 272079363

Stefan Feinig: Pod težo miline. Kratka proza
Jezikovni pregled: Simon Inzko, Adrian Kert
Ovitek in oblikovanje: Stephka Klaura
Uredil: Adrian Kert

© 2026, Mohorjeva založba, Celovec – Ljubljana – Dunaj

Založila, izdala in tiskala: Mohorjeva družba v Celovcu
Za družbo: Karl Hren

1. izdaja, 2026

Naklada: 300

Cena: € 24,90

ISBN 978-3-7086-1407-6

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

LAND KÄRNTEN
Kultur

Vsebina

Sektorska luč v D-molu	9
Pobežno gibanje	23
Vas brez imena	39
Nimfe 빛, sir in klobase	51
Gozd ali	
300.000 rabljenih vietnamskih kondomov	63
우유 ali drugi prostor { }	81
Ruševine morja	91
Nikoli ne na morju	103
Penguin Car Wash	
ali buldožerjeva milina	119
Dobrodošel ... (neki trip)	127
Vpogled v nebesni svod	141
Rob krožnika in obzorje	
ali za mojo mačko sem vsak večer junak dneva	155
Kandidat	171
<i>Spremna beseda</i> , Vincenc Gotthardt	183

Sektorska luč v D-molu
(2025)

Pobira kamenčke. Tiho in zamišljeno zbira prav tiste kamenčke, ki metafizično štrlijo iz pokrajine v njeno vidno polje. Na prvi pogled se zdi, da v njenem zbiranju ni nobenega sistema, pa vendar moja hčerka iz neskončne množice raztresenih kamnov izbira le točno določene kamenčke. Katera merila izbire pri tem upošteva, mi bo verjetno za vedno ostalo skrito.

V tišini, ki jo objema, skuša metati ploske kamenčke tako, da bi odskakovali po vodi. Toda ne uspe ji. Tišina je vseobsegajoča in zvok kamenčkov, ko padejo v vodo, ne da bi zares poskakovali, je prav tako del te elementarne tišine.

Poslušam globoko v človeško in pokrajinsko tišino. Zdi se mi, da zveni kot molovski ton. Molovske lestvice imajo značilno temnejši, melanholičen ali žalosten zven v primerjavi z durovskimi.

Življenje je brezvetrno. In morje tudi. Majhni rakci znova in znova prišijejo senco k tlom, medtem ko moj velikanski odsev v soncu plava kot fatamorgana skozi prostor te obmorske tišine. Nenadoma zapiha lahen vetrič.

Predstavljam si, kako se veter na vodi počasi začne izražati. V poševni pisavi vztrajno vadi nove črke. Veter se mi zdi v tem trenutku kot jezik, enako dragocen kot človekova zapisana beseda.

Narava se vpisuje v svet. In nenehno piše neko zgodbo življenja, ki se nikoli ne bo končala.

Ob pisanju je rjavo listje okoli nas prav tako dragoceno kot mrtvomorski svitki. In kamenčki, vejice in listi, ki jih hčerka zлага v svoj nahrbtnik, nosijo modrost, ki ni nič manj pomembna od tiste, ki je vela iz Aleksandrijske knjižnice.

Nenadoma me oplazi gotovost, da nas bo narava – ne glede na to, kaj ljudje ustvarjamo ali počnemo – vedno preživela. Da nas je že preživela in nas še bo, medtem ko sama sega neskončno v preteklost in prihodnost hkrati.

»Mali rakci so veliko starejši od nas ljudi,« ji rečem. »Lahko jih ubiješ, kolikor hočeš, pa nas bodo vseeno preživeli ... Rakci samo čakajo, da ljudje izginejo, veš? Da otroci odrastejo, postanejo starejši in še starejši – a njihovo otroštvo se nikoli ne bo končalo, ne glede na to, koliko let bodo nosili na hrbtu.« Tako ji razlagam naprej, a pravzaprav ne vem, kaj točno želim s tem povedati.

Hčerka se nasmehne in mi poda kamen. Iz razdalje stopetdeset milijonov kilometrov ga greje sonce. Brez namena, bi morda domnevali mnogi, a ni rečeno, da tega ne počne iz dobrote.

»Sten«, reče hčerka po švedsko.

»In kako se temu reče po slovensko?« jo vprašam.

Za trenutek razmisli, nato odkima.

»Jag vet inte,« mi pojasni v švedščini, da slovenske besede za to ne pozna, čeprav sem ji že večkrat razložil in je v drugih situacijah besedo kamen tudi že večkrat uporabila.

»Kamen,« rečem, »temu se reče kamen.«

»Sten, kamen, Stein,« reče in položi kamen v roki na drug kamen na tleh, da bi zgradila stolp. A jaz si predstavljam, da bo iz vseh svojih zbranih predmetov prej ali slej zgradila hišo.

»Voda heißt Wasser«, mi nenadoma razloži.
»Vatten.«

Jeziki, ki jih govori, iz nje kar tako vrejo v svet. Vsi hkrati. A ne z enako silovitostjo. Njena večjezičnost je bolj podobna sektorski luči, ki ne sveti enakomerno po celotnem obzorju, temveč v različnih smereh oddaja svetlobo v različnih barvah in v različnih intenzivnostih.

Predstavljam si, da je večjezičnost popolnoma nov način orientacije v svetu. Nato spet pomislim na hišo, ki jo gradi. Hiša, ki se začne s stolpom. A postala naj bi hiša. To vem, ker je to zdaj njena tema. Ker se je pravkar naučila narisati hišo.

»Hus, hiša, Haus«, reče in za trenutek imam čuden občutek, kot da bi mi znala brati misli.

V zahodni kulturi je jezik, že od časa Odiseja, vedno

bil poskus najti dom — domovino, ki v trenutku, ko jo poimenuješ, morda sploh ne obstaja več.

Je domovina nekaj, kar obstaja šele, ko jo znova in znova pripovedujemo kot zgodbo?

Medija, ki nosita Odiseja na njegovi dolgi poti, sta morje in jezik. Oboje se zdi neskončno.

Bog morja je Odiseja preklel, zato njegova vrnitev domov traja deset let. Ko se bogovi končno odločijo, da se sme vrniti, mora vse preizkušnje ponovno podoživeti, ko svojemu sinu pripoveduje o svoji blodnji po svetu.

Odisej pripoveduje in pripoveduje, da bi lahko imel prihodnost, da bi se lahko vrnil v domovino, v kraj, kjer pa ne bo več doma, ne glede na to, kolikokrat bo svojo zgodbo pripovedoval.

Ali ni bila Odisejeva blodnja pravzaprav le čuden beg, ki si ga je sam naložil, pač zato, da nikoli ne bi prispel v domovino? Ali pa je dom nekaj povsem drugega? Nekaj, kar si moraš najprej pripovedovati – kadarkoli, kjerkoli, v kateremkoli jeziku?

Morje je odprta površina, ki vabi, da na njej dolgo tava domišljija, brez prisile, čisto po svoji volji. Tako v vodi kakor tudi v besedah se zlahka izgubiš, potoneš in popolnoma izgineš, do neprepoznavnosti.

Pa ni v tem tudi neka lepota?

Ali še bolje: če lepota sploh je kaj, če sploh kaj pomeni – a ni prav to lepota?

Se izgubiti. Zabloditi.

Kjerkoli.

Se znova odkriti.

Se potem spet najti.

Se spet najti

Kjerkoli.

Kadarkoli.

V kateremkoli jeziku.

Imeti štiri leta in povsod zbirati znake. Brati svet, resnično brati življenje: v produ, v vodi, v kamnih, v trstičju, v pljuskanju valov in v žuborečem kipenju plime in oseke – in si iz tega življenja zgraditi svet v obliki zgodbe.

Imeti štiri leta in ujeti življenje v vsakem pogledu, si vtisniti v spomin nekaj svetega, s stvarnostjo, ki je skoraj božanska in stalna – sredi čutne minljivosti pogleda, ki pa v svojem spominjanju piše zgodbo, ki traja večno.

Pomislim na prvotno morje, iz katerega so se rodile prve bakterije. Bilo je okoli sedemintrideset stopinj Celzija.

Spomnim se, kako me je moja hčerka na poti sem držala za roko. Najine roke so bile prav tako tople – okoli sedemintrideset stopinj Celzija.

Predstavljam si, kako je bilo nekoč, pred tisoči let,

ko še ni bilo ljudi, ki bi ta kraj lahko imenovali lep ali grd, ga opisovali – ker še ni bilo pojmov, za karkoli že.

Nato si predstavljam, kako bo nekoč v prihodnosti. V svoji domišljiji narišem prihodnost, v kateri mene ne bo več.

Kaj bo ostalo?

V pretresljivih sanjah, ki so me pred leti doletele v tujini, v Yokohami, se sto let po tem, ko sem skrivnostno izginil iz časa, vrnem v hišo mojih staršev in upam, da bom tam srečal potomce mojega brata, ki bi me morda še poznali. Mogoče je vendarle ostala ohranjena moja zgodba – zgodba oddaljenega prednika, ki je nekoč preprosto izginil iz prostora in časa.

V tej viziji sem prepričan, da je moj brat še govoril o meni, potem ko sem nenadoma izginil, saj sva si bila zelo blizu. Ganjenost nad to zgodbo, ki so jo njegovi otroci najbrž imeli za norost, jih je privedla do tega, da so jo pripovedovali naprej – tudi svojim otrokom.

In tako naprej.

Na koncu sanjske sekvence stojim pred hišo staršev, ki – v skladu z neko absurdno logiko sanj – še vedno izgleda natanko tako kot nekoč, torej danes.

Pozvonim in čakam. Medtem pa si zamišljam, kako

bi bilo, če bi pristopil neznanec in rekel, da je brat mojega prapradedca.

Sporočilo in pomen teh pretresljivih sanj mi nista povsem jasna. Takrat ne – danes pa še manj. Morda pa preprosto instinktivno vem, kje so moje korenine.

Ali pa gre le za strastno spraševanje, kaj bo ostalo od mene.

Kaj bo ostalo?

Zgodba?

Legenda?

Besede?

Pripovedi?

Pot do majhne sreče je skrita v penjenju, v valovih morja, v nemih kamnih, ki obrobljajo obalo. Pretekli dnevi še nikoli niso bili tako gosto nakopičeni kot okoli samotne hiše, ki jo je pravkar zgradila moja hčerka.

Kaj bo od tega ostalo?

S palico napišem nekaj v pesek. Besedo, ki se je še spominjam iz otroštva.

Moja hčerka me vprašljivo pogleda, nato se zasmeji in z vejico sledi črkam. Beseda iz mojega otroštva naj postane tudi njena.

Beseda otroštva.

Ker se tega spominjam, vem, da sem bil nekoč otrok. Pa vendar se mi ta otrok danes ne zdi več popolnoma jaz. Nisem več prepričan, ali so podobe, ki mi krožijo po glavi, res moji otroški spomini – ali pa mi jih je nekdo pripovedoval, jaz pa sem to prevzel v spomin.

Sem vse to res doživel?

Ali sem si le izmislil?

Morda sem nekje prebral in pozabil, kje?

Poskušam najti čas, ki mi je ušel, ki je ostal ujet v otroku, ki sem nekoč bil.

Morda domovina ni kraj, ampak čas.

In življenje?

Jezik.

Več jezikov.

Beseda.

Pisanje.

Pisanje je ena sama valovita črta, val, ki prihaja od daleč, ki se je začel dolgo pred menoj in bo tekel še dolgo po meni. Prav zato, ker je element jezika tekočina. Počasna, globoka, latentna, nosilna, silovita, začetna, potopna, shranjujoča, življenje dajajoča, neizčrpna, zrcalna, pošasti gostujoča in vse razkrajajoča tekočina.

Voda je kot jezik, nenehno v pretoku.

Naivno je verjeti, da zgodbe, ki si jih vedno znova pripovedujemo, nimajo vpliva na nas, da nas ne oblikujejo, kot voda oblikuje pokrajino. In prav tako naivno je misliti, da te zgodbe nimajo lastne volje. Včasih se v meni pojavijo stvari, za katere sem se naučil, da jih imenujemo otroški spomini, ker se zdijo izjemno intimni. Sledi poskus razpletanja niti, ki so me stkale. Nepredelane zgodbe, ki so jih moji starši odložili v meni.

Spominjam se mnogih stvari, pomešanih, z različno intenzivnostjo.

Sektorska luč.

Nato pogledam proti morju in pomislim, kako bo vse to, vse moji misli, vse moje življenje, izginilo.

Kam?

Plima me zaliže. Oseka me odnese.

Kam?

Ali plima prinaša nove stvari?

Kaj?

V katerem jeziku?

Moja hčerka in jaz tiho hodiva drug ob drugem, ne govoriva. Vsak zase prepoznavava mrtve živali, ki jih je morje zbralo ob obali.

Tišina.

Tišina je vseobsegajoča, tudi šum morja je neka vrsta tišine.

Med nama plavajo ostanki, naplavine najinih sledi, ki ležijo v poltemi. Sledi, po katerih sva hodila, po katerih bova še hodila, in tudi vse tiste sledi, ki si jih nikoli nisva upala narediti.

Spominjam se.

Kadarkoli mislimo, da ustvarjamo spomine, se v resnici ukvarjamo z oblikami postajanja.

Postajanje.

Spominjam se pesmi iz otroštva – in nenadoma sem spet popolnoma otrok.